

בין דוד המלך למשיח בן דוד
הרב מואיז נבון

מלכים א פרק ח... (יב) אז אמר שלמה יקוק אמר לשכון בערפל: (יג) בנה בניתי בית זבל לך מכוון לשבתך עולמים: (יד) ויסב המלך את פניו ויברך את כל קהל ישראל וכל קהל ישראל עמד: (טו) ויאמר ברוך יקוק אלהי ישראל אשר דבר בפיו את דוד אבי ובניו מלא לאמר: (טז) מן היום אשר הוצאתי את עמי את ישראל ממצרים לא בחרתי בעיר מכל שבטי ישראל לבנות בית להיות שמי שם ואבחר בְּדוֹד להיות על עמי ישראל: (יז) ויהי עם לבב דוד אבי לבנות בית לשם יקוק אלהי ישראל: (יח) ויאמר יקוק אל דוד אבי יעו אשר היה עם לבבך לבנות בית לשמי הטיבת כי היה עם לבבך: (יט) רק אתה לא תבנה הבית כי אם בנך הוצא מחלצִיף הוא יבנה הבית לשמי: (כ) ויקם יקוק את דברו אשר דבר ואקם תחת דוד אבי ואשב על פסא ישראל כאשר דבר יקוק ואבנה הבית לשם יקוק אלהי ישראל: (כא) ואשם שם מקום לארון אשר שם ברית יקוק אשר כרת עם אבותינו הוציאנו אתם מארץ מצרים: ס

R. J. Berman, The Temple, p. 63

The Temple – “a house for God’s name” – symbolizes a public declaration of God’s sovereignty.

~ יציבות ~

דברים פרק יב... (ט) כי לאבאתם עדעתה אלהימנוחה ואלהינחה אשר יקוק אלהיך נתן לך: (י) ועברתם אתהירדן וישבתם בארץ אשר יקוק אלהיכם מנחיל אתכם **והניח לכם מפלאיכם** **מסביב וישבתם בטח**: (יא) והיה המקום אשר יבחר יקוק אלהיכם בו לשכון שמו שם שמה תביאו את כל אשר אנכי מצוה אתכם עלותיכם וזבחיכם מעשרתיכם ותרמת ידכם וכל מבחר נדריכם אשר תדרו ליקוק:

שמואל ב פרק ז... (א) ויהי כפישב המלך בביתו ויקוק הניחלו **מסביב מפלאיכם**: (ב) ויאמר המלך אלנתו הנביא ראה נא אנכי יושב בבית ארזים וארון האלהים ישב בתוך הריעה: (ג) ויאמר נתן אלהי המלך כל אשר בלבבך לך עשה כי יקוק עמך: ס (ד) ויהי בלילה ההוא ויהי דבר יקוק אלנתו לאמר: (ה) לך ואמרת אלעבדי אלדוד כה אמר יקוק האתה תבנה לי בית לשבתי: (ו) כי לא ישבתי בבית למיזם העלתי את בני ישראל ממצרים ועד היום הזה ואהיה מתהלך באהל ובמשכן: (ז) בכל אשר התיהלכתי בכל בני ישראל הדבר דברתי את אחד שבטי ישראל אשר צויתי לרעות את עמי את ישראל לאמר למה לאבניתם לי בית ארזים: (ח) ועתה כהתאמר לעבדי לדוד כה אמר יקוק צבאות אני לקחתך מרהנה מאחר הצאן להיות נגיד על עמי עלי ישראל: (ט) ואהיה עמך בכל אשר הלכת ואקרתה את כל איביך מפניך ועשיתי לך שם גדול כשם הגדלים אשר בארץ: (י) ושמתי מקום לעמי לישראל ונטעתיו ושכון תחתיו ולא ירגז עוד ולא יסיפו בני עולה לענותו כאשר בראשונה: (יא) ולמרהיום אשר צויתי שפטים על עמי ישראל והניחתי לך **מפלאיך** והגיד לך יקוק **כי בית יעשה לך יקוק [בית מלכות - רד"ק]**: (יב) כי ימלאו מיך ושכבת את אבתיך והקימתי את זרעך אחריך אשר יצא ממעיך והכינתי את ממלכתו: (יג) הוא יבנה בית לשמי וכננתי את פסא ממלכתו עד עולם: (יד) אני אהיה לו לאב והוא יהיה לי לבן אשר בהעותו והכחתיו בשבט אנשים ובנגעי בני אדם: (טו) וחסדי לאיסור ממנו כאשר חסרתי מעם שאול אשר חסרתי מלפניך: (טז) ונאמן ביתך וממלכתך עד עולם לפניך כסאך יהיה נכון עד עולם: (יז) ככל הדברים האלה וככל החזיון הזה כן דבר נתן אלדוד: ס

~ דם לרוב ~

דברי הימים א פרק כב

(א) ויאמר דויד לשלמה <בנו> בני אני היה עם לבבי לבנות בית לשם יקוק אלהי: (ח) ויהי עלי דבר יקוק לאמר **דם לרוב שפכת ומלחמות גדלות עשית לא תבנה בית לשמי כי דמים רבים שפכת ארצה לפני**: (ט) הנה בן נולד לך הוא יהיה איש מנוחה והנחותי לו מפל אויביו מסביב כי שלמה יהיה שמו ושלום ושקט אתן על ישראל בלמי: (י) הוא יבנה בית לשמי והוא יהיה לי לבן ואני לו לאב והכינתי פסא מלכותו על ישראל עד עולם:

מלבי"ם דברי הימים א פרק כב פסוק ח

ויהי דבר ה'. זה דבר אחרי נבואת נתן (הני"ל סי' יז) כמש"ש פסוק י', וטרם שנולד שלמה כמ"ש בפסוק ט': "דם לרוב". א] ששפך דם שלא לצורך, **במלחמות הרשות** שעשה. ב] "מלחמות גדולות עשית". מה שהיה מוכרח לעשות **מלחמות מצוה** או עם אויבים שהתגרו בו מלחמה, **ומ"מ** "לא תבנה בית כי דמים הרבה שפכת", **ותנאי בנין הבית הוא בעת מנוחה, ועיי' איש מנוחה** כמ"ש (ש"ב ז):

מצודת דוד דברי הימים א פרק כב פסוק ח

דם לרוב שפכת - עם שנלחם מלחמות ה' מ"מ מנעו מבנות את הבית כמו שמנע להניף ברזל על המזבח על שעושים מהם כלי רציחה: **[שמות כ: כב]** ואס' מ'ז'ב' אבנים תעשה לי לאתבנה אתהן גזית כי חרף הנפת עליה ותחללה:]

רמב"ם הלכות מלכים פרק יא הלכה ד

ואם יעמוד מלך מבית דוד הוגה בתורה ועוסק במצוות כדוד אביו, כפי תורה שבכתב ושבעל פה, ויכוף כל ישראל לילך בה ולחזק בדקה, וילחם מלחמות ה', הרי זה בחזקת שהוא משיח, אם עשה והצליח ונצח כל האומות שסביביו ובנה מקדש במקומו וקבץ נדחי ישראל הרי זה משיח בודאי...

רמב"ם הלכות מלכים הקדמה - הלכות מלכים ומלחמותיהם.

רמב"ם הלכות מלכים פרק א הלכה א - [מצטט **תלמוד בבלי סנהדרין**]:

שלוש מצות נצטוו ישראל בשעת כניסתן לארץ, למנות להם מלך שנאמר "שום תשים עליך מלך", ולהכרית זרעו של עמלק שנאמר "תמחה את זכר עמלק", ולבנות בית הבחירה שנאמר "לשכנו תדרשו ובאת שמה".

שמונה פרקים לרמב"ם פרק ז

... וכן דוד, עליו השלום - נביא, אמר: +שמואל ב' כג, ג+ "לי דיבר צור ישראל", ומצאנוהו בעל אכזריות. ואף על פי שהשתמש בה בגוים ובהריגת הכופרים, והיה רחמן לישראל, אבל באר בדברי הימים שה' לא מצאו ראוי לבנין בית המקדש, לרוב מה שהרג, ואמר לו: +דברי - הימים א' כב, ח+ "לא תבנה בית לשמי, כי דמים רבים שפכת".

רד"ק דברי הימים א פרק כב פסוק ח

(ח) דם לרוב שפכת - ... ובאמרו דמים לרוב שפכת ארצה כי דם נקיים היה בדמים אשר שפך כמו (1) דם אוריה וזה לפני, (2) גם בדמי הכהנים היה הוא הסבה כמו שאמר "הסיבותי בכל נפש בית אביך", (3) גם בדמי הגוים אשר שפך אותם שלא היו בני מלחמתו אפשר שהיו בהם אנשים טובים וחסידיים אעפ"י כן לא נענש עליהם כי כוונתו לכלות הרשעים שלא יפרצו בישראל ולהציל עצמו כשהיה בארץ פלשתים לא יחיה איש ואשה, אבל כיון שנודמן לו שפיכות דמים לרוב מנעו מלבנות בית המקדש שהוא לשלום ולכפרת עון ולעטרת תפלה, כמו שמנעו להניף ברזל במזבח ובבית המקדש לפי שהברזל עושים ממנו כלי הריגה לא יעשו ממנו כלי שלום ברוב:

~ בין קדושה לצדק ~

Yoram Hazony, *The Dawn*, p.217

Purity requires that man renounce power; but morality (צדק) requires that man have power in order to pursue right... Without power, there is no police force capable of defending the innocent, no court capable of doing justice, no army capable of wresting peace from the aggressor ... Morality requires power, and morality on a vast scale requires power on a vast scale.

p.221: Neither the construction of the Temple in Jerusalem nor the concerted effort against Amalek becomes possible until the Jews unite their resources by placing them in the hands of singularly unpriestly moral figure, the king.

p.227: One may not murder an innocent person to save one's own life under any circumstance. ... Yet most of us can glimpse our own descent into the realm where our own norms dissolve in scenarios in which the contemporary West is faced with annihilation, or in which the State of Israel is to lose against the Arabs. Would we refuse to order a nuclear strike in such a case? The harsh truth is that the immorality of such a strike, killing millions of innocents to save a civilization, cannot be deduced from the immorality of murdering an innocent to save another.

From this it is evident that the political arena is not merely "dirty." In certain cases it leads us rapidly into a pollution in which man is transformed into a beast of the lowest grade: not merely killing individuals for his survival, but annihilating cities, nations. It is the curse of politics that in certain cases precisely such monstrous acts of impurity may be the acts most *moral* given the paucity of alternatives. But it is always possible to preserve one's own purity and allow the world to fall into ruin.

פסיקתא רבתי (איש שלום) פיסקא ב - מזמור שיר חנוכת ד"ה דבר אחר מזמור

"מזמור שיר חנוכת [הבית לדוד] - בוא וראה שלמה בונה את הבית והוא נקרא לשמו של דוד, אלא דוד היה ראוי לבנותו, ובשביל דבר אחד לא בנה אותו, ואף על פי שחשב לבנותו, בא נתן הנביא ואמר לו "לא תבנה לי הבית" למה? כי דמים רבים שפכת ארצה לפני. כיון ששמע דוד נתיירא אמר: הרי נפסלתי מלבנות בית המקדש! ... אמר לו הקדוש ברוך הוא: חייך, כל דמים ששפכת היו לפני קרבנות, שכן כתיב "כי דמים רבים שפכת [ארצה] לפני". אמר ר"ש בן יוחאי: אין "לפני" אלא "קרבות", שנאמר "ושחט את בן הבקר לפני ה'" (ויקרא א' ה'). אמר לו דוד אי"כ ולמה איני בונה אותו?! אמר לו הקדוש ברוך הוא: שאם אתה בונה אותו הוי קיים ואינו חרב. אמר לו: והרי יפה. אמר לו הקדוש ברוך הוא: גלוי וצפוי לפני שעתידין לחטא ואני מפגי חמתי בו ומחריבו וישראל ניצולין שכן כתב באהל בת ציון שפך כאש חמתו (איכה ב' ד) אמר לו הקדוש ברוך הוא חייך הואיל וחשבת לבנותו אף על פי ששלמה בנך בונה אותו לשמך אני כותבו מזמור שיר חנוכת הבית לדוד.

ישעיהו פרק ב

(א) הִדְבַּר אֲשֶׁר חָזָה יִשְׁעִיָּהוּ בְּרֵאשִׁיתוֹ עַל־יְהוּדָה וִירוּשָׁלַם: (ב) וְהָיָה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים נִכּוֹן יִהְיֶה הָרַב בֵּית־יִקְנֹקֶן בְּרֵאשִׁית הַהָרִים וְנִשְׂא מִגְבְּעוֹת וְנִהְרֹו אֵלָיו כָּל־הַגּוֹיִם: (ג) וְהָלְכוּ עַמִּים רַבִּים וְאָמְרוּ לָכֵן וְנַעֲלָה אֱלֹהֵי־יִקְנֹקֶן אֶל־בֵּית אֱלֹהֵי יַעֲקֹב וְיִרְנוּ מִדְּרָכָיו וְנִלְכְּהָ בְּאַרְחֻתָיו כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה וְדַבְּרֵי־יִקְנֹקֶן מִירוּשָׁלַם: (ד) וְשֹׁפֵט בֵּין הַגּוֹיִם וְהוֹכִיחַ לְעַמִּים רַבִּים וְכָתְתוּ חֲרָבוֹתֶם לְאֵתִים וְחֲנִיתוֹתֵיהֶם לְמַזְמֵרוֹת לֹא־יִשָּׂא גּוֹי אֶל־גּוֹי חָרָב וְלֹא־יִלְמְדוּ עוֹד מִלְחָמָה: פ